

KRONOBY JEUSSEN BORGBACKEN

MJR. 288 07 00 35

Utgrävning av en boplats
från tidig metalltid

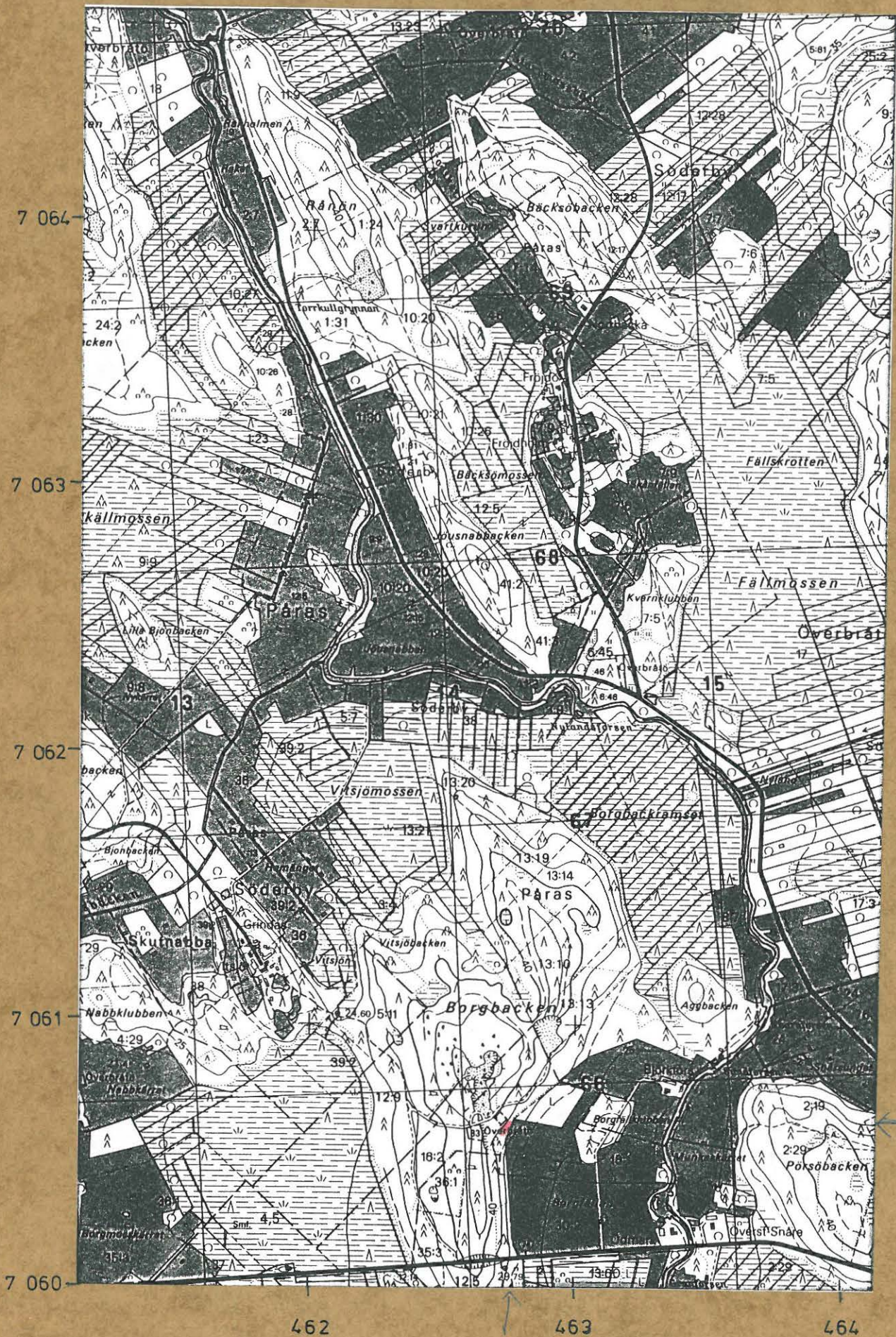
Päivi Kontio 1990

INNEHÅLL

	sida
Arkivuppgifter	1
Grundkarta	2
Inledning	3
Utgrävningens områdets topografi och jordmån	4
Utgrävningsteknik och dokumentation	5
Provschaktområdet på bergslutningen	6
Eldstäder på åkern	7
Fynd	10
Kolprov	10
Sammandrag	11
Lista över kartor	12
Lista över negativ	13
Lista över diapositiv	16
Kartor och kartkopior	18-25
Bilder	26-33
BILAGA: Berit Björklunds brev och färgbilder	1-5

TUTKIMUSKOHDE

UNDERSÖKNINGSOMRÅDET

KRONOBY JEUSSEN BORGBACKEN

Arkivuppgifter

Kommun: Kronoby

By: Söderby

Område: Jeussen

Gård och markägare 1990: 33:52 Kronoby kommun

16:2 Skutnabba, Nils-Erik Juslin

16:1 Borrfällon, Sune Krokfors

Belägenhet: grundkarta 2323 03 NEDERVETIL

x = 7060 62 - 7060 64

y = 462 78 - 462 80

x = 29,30 - 32,30 m.ö.h.

Borgbacken ligger c. 16 km sydväst om Nedervetils kyrka

Tidigare undersökningar: utgrävning på Borgbacken 1931

inventering 1978

besiktning 1988

utgrävning 1989

Tidigare fynd: Mirja Miettinen, besiktning 1988,

NM 25354:55-56

Bengt Furu, NM 25354:53

Fosfatanalykurs, Bengt Björklund 1988,

NM 25354:54

Päivi Kankkunen, utgrävning 1989,

NM 25354:1-52

Utgrävning 1990: NM 25978:1-22 varav lösfynd :17 Berit

Björklund, andra lösfynd :18-21, :22a-h

kolprov

Till berättelsen hör: negativ F 82392-82444

diabilder 21257-21282

kartor översiktskarta

nivåkartor

avvägningskarta

bildsidor

Inledning

Borgbacken i Jeussen, Kronoby, ingick under sommaren 1989 i ett provundersökningsprojekt utfört av museiverket. Då utgrävdes under ledning av Päivi Kankkunen ett område på åkern vid en sandgrop, där Berit Björklund och Håkan Vikström hade hittat rester av en eldstad samt kvarts och bränd lera.

1989 års undersökningar visade, att fornlämningsområdet var betydligt större än vad man först trott, och bestod av stora eldstäder som kräver omfattande arbete. Huvudsyftet 1990 var att undersöka området mellan "tattargraven" och åkern.

Eftersom det inte längre var möjligt att inbegripa Borgbacken i provundersökningsprojektet, bestämde Kronoby folkhögskola att ta hand om den fortsatta undersökningen i form av en enveckaskurs för amatörarkeologer. Utgrävningen leddes av undertecknad från museiverket, och Kronoby folkhögskola bestred lönekostnaderna.

Håkan Vikström skötte alla praktiska arrangemang inför utgrävningen, samt återfyllningen av flera provschakt. Amatörarkeologerna Berit Björklund, Margareta Vikström, Håkan Vikström, Erik Björklund, Manasse Björklund, John Finnäs, Markus Riska, Bengt Furu och Peter Björkfors arbetade alla entusiastiskt i sol och regn på utgrävningen.

Helsingfors, den 13 december 1990

Päivi Kontio

Utgrävningsområdets topografi och jordmån

Borgbacken (den lokala benämningen är Borrbacka, men här används namnet Borgbacken i likhet med tidigare rapporter) är omgiven av myrmark, skog och odlingar på dess östra sida (se bild 1, dia 21257) samt väg nr 747 i söder.

Över Borgbackens högsta punkt, som före anläggandet av en grusgrop sannolikt uppgått till c. 50 m.ö.h., går en skogs-traktorväg till nämnda grusgrop. På backen finns rösen och en stensättning, varav somliga är skadade och några undersökta på 1930-talet. Dessutom finns på bergets östra sluttning ytterligare en stensättning, den s.k. tattargraven (se översigtskartan).

Borgbacken sluttar mot sydöst. Bergets nedre kant ligger c. 33 m.ö.h. och sjunker sakta på åkern till c. 30 m.ö.h. Sandgropen som fanns i fjol, jämnades ut under hösten 1989, varvid Berit Björklund hittade en slipsten (NM 25978:17 alldeles intill brända stenar på åkern.

Borgbackens östra del mellan "tattargraven" och åkern är ett buskigt hygge (bild 1, dia 21259). Jordmånen består av sand, grus och stora stenar, särskilt upp mot "tattargraven". I provgropen 530/198 fanns ett tjockt matjordslager. Torvlagret var tunt och beväxt med hö. Blekjordskiktet var otydligt, och marken verkade vara omrörd. På åkern var matjordslagret c. 10-30 cm tjockt. Därunder fanns ett ljusgult, fint och tjockt sandlager som inte innehöll en enda sten.

Utgrävningsteknik och dokumentation

Vid utgrävningen användes förra årets koordinatsystem. På bergsluttningen öppnades 4 st provschakt, som alla var 1 x 2 m stora. Nära diket ovanför åkern placerades en mindre provgrop 1 x 1 m.

Provytorna avvägdes före avtorvning (bild 2). De första två lagren grävdes med skärslev, och ifall provschaktet varit fyndlöst togs det sista lagret med spade. Alla gropar grävdes till steril jord, varefter de avvägdes.

P.g.a. den grova jordmånen användes inget såll. Ett utgrävningslager var 10 cm tjockt. Provytorna ritades och fotograferades vid behov.

Som fixpunkt för provschaktområdet på bergsluttningen användes förra årets fixpunkt, nämligen råsten nr 264, som ligger 32,52 m.ö.h. Som fixpunkt för provschaktet på åkern fungerade en sten direkt under råsten nr 264. Dess höjd var 31,18 m.ö.h. På renritade kartor anges endast absoluta höjder.

Provschaktområdet på bergsluttningen

På Borgbackens östra sida öppnades fem provytor. Deras koordinater är 486-488/183, 494/182-184, 514/176-178, 514/182-184 och 530/198. På översiktskartan syns deras ~~torv~~^Y- och bottenmått.

Alla provschakt hade en tunn torv och ett oklart blekjordslager eller saknade detta helt och hållet (530/198). Jorden var inte heller orörd.

Alla provschakt utom 530/198 innehöll fynd i de två första utgrävningslagren, men inte djupare. Största delen av fynden var kvartsavslag, totalt 31 st, varav 18 st kom från det översta provschaktet 514/176-178 på c. 33 m.ö.h.

Två provschakt, 514/176-178 och 514/182-184, innehöll bränd lera och tegelbitar. Några av lerbitarna är sannolikt också tegel.

Från provschakt 494/182, lager 1, hittades en järnspik.

Från rutorna 514/182-183 framkom kol direkt under torven, och 10 cm under torvlagret fanns en c. 25 cm stor sten samt en klart framträdande, halvcirkel av kol (bild 5, dia 21262 se karta över rutorna). Bredvid stenen och kolet hittades en järnkniv och några bitar näver.

I nivå 2 hade kolfläcken redan minskat betydligt (bild 4, dia 21263). Ett par mindre stenar kom fram, och därunder försvann kollagret snabbt.

Eldstäder på åkern

På åkern nedanför Borgbacken kunde man notera sju (bild 6, dia 21264) olika eldstäder (se översiktskartan). Dessa syntes bland växtligheten som stora, runda områden, där säden växte dåligt eller nästan inte alls (dia 21265). På ett par ställen hade plöjningen dragit upp några brända stenar (bild 7).

Enligt Berit Björklund, som sett platsen tidigt på våren och sent på hösten, finns det ännu mera rester av eldstäder på platsen; alla nära 1989 års utgrävningsplats och nära råsten nr 264 under 32 m höjdkurva.

Av de sju upptäckta eldstäderna utvaldes en som undersökningsobjekt, nämligen den, som ligger i rutorna 515-517/223-225 i koordinatsystemet. Denna eldstad verkade vara mest störd av dem så låg på åkerterrassen. Dessutom hade slipstenen kommit upp alldeles bredvid denna eldstad, ungefär vid koordinaterna 515/227. Huvudsyftet var att granska området omkring eldstaden och se, vilken konstruktion som eventuellt hörde ihop med slipstenen.

Eftersom eldstaden var så pass skadad att brända stenar låg spridda över flera kvadratmeter, var det svårt att bestämma eldstadens begränsning. Totalt öppnade vi 10 kvadratmeter på åkern.

Matjordslagret var ganska tunt, bara c. 10 cm ovanpå stenarna (bild 7 och 8, dia 21266). I första nivån kunde man se, att schaktbladet och plöjning hade rivit den översta delen av konstruktionen mot nordväst, där man också såg breda, matjords- och lerhaltiga ~~breda~~ årderspår i samma riktning (se karta över nivå 1, dia 21267, bild 9). Då hade den gula och fina sanden redan kommit fram.

I det andra grävningslagret började eldstaden skilja sig från omgivning med en c. 8-12 cm bred kant av bränd, röd sand (se karta över nivå 2). Bland stenarna syntes bara lite

kol (bild 11, dia 21269). Annars var där ljusbrun sand och brun sotjord. Detta lager var stort (bild 10, dia 21268) av spridda stenar och årderspår.

I det tredje lagret framkom svarta kolfläckar med träkolbitar bredvid de yttersta stenarna av eldstaden. Den rödbrända sandringen runt stenar och kolfläckar blev ännu tydligare och mera regelbunden (se karta över nivå 3). Bland stenarna fanns det nästan inget kol, och sotjorden var nästan ljusbrun (Bild 12, dia 21270 och 21271). Flera stenar var totalt sönderbrända. Storleken på stenarna i eldstaden varierade från några centimeter till rejäla block (bild 13 och 14).

I det fjärde lagret var stenarna mest placerade längs kanten, och i eldstadens centrum fanns bara små eller platta stenar samt sotjord (bild 15, diabilder 21272-21274). Inom den rödbrända ringen runt stenarna började stora träkolbitar framträda, speciellt i södra delen (bild 16, dia 21275).

I det femte lagret kom det fram ännu större stenar (bild 17, dia 21277), och eldstadens areal minskade kraftigt. Sotjorden och stenarna började sjunka ned mot eldstadens centrum. Den brända sandringen runt stenarna blev mycket kolhaltig och oregelbunden (dia 21279).

Under femte lagrets stora stenar var det bara ett lager stenar till i eldstadens centrum. Runt stenarna och mellan dem hade det nu kommit fram svart kol (bild 18). Sotjorden hade försvunnit helt och hållet utom i eldstadens yttersta kant (se karta över understa nivån). Inom kolet kunde man se stora träkolbitar längs kanten. Kolprov :22a-f togs från lagrets övre del.

Sista lagret grävdes så, att vi tog bort alla stenar utan att gräva bort kollagret, vilket avvägdes och ritades samt fotograferades (dia 21280 och 21281). Därefter bortgrävdes kollagret försiktigt (bild 19, dia 21282), och konstruktionens botten avvägdes igen. Kollagret var c. 7 cm tjockt.

Konstruktionens botten var c. 120 cm i diameter samt flat och jämn.

Eldstadskonstruktionen var c. 60 cm djup och 120 - 200 cm i diameter. Som störst var eldstaden i den tredje nivån. Åtminstone ett lager, dvs. 10-15 cm från eldstadens övre del, har försvunnit.

Fynd

Alla fynd kom från provschakten på bergsluttningen. Provschaktet på åkern var fyndlöst bortsett från eldstadskonstruktionen och slipstenen, som Berit Björklund hittat som lösfynd.

	lager 1	lager 2	totalt
avslag	26 st	5 st	31 st
bränd lera	39 gr	103 gr	142 gr
tegel	1 st	1 st	2 st

Provschakt 514/182-184 innehöll de båda tegelbitarna, nästan alla lerbitar, en järnkniv (NM 25978:15) samt två stycken kvartsavslag.

Enligt Eero Naskali (byrån för etnologi i museiverket, muntl.) är järnkniven åtminstone ett hundra år gammal och dess form visar, att det säkert inte är ett finskt arbete. Kniven består av järn- och bendelar som är ihopnitade.

Kniven och spiken är skickade till Nationalmuseets konserveringslaboratorium.

Kolprov

Under årets utgrävning togs åtta påsar kolprov, NM 25978:22a-h. Proven togs med en putsad skärslev in i minigrip-plastpåsar.

Kolproven togs från eldstadens lägsta nivå i rutorna 515-516/223-224 där det fanns ett tjockt kollager under stenarna. Proven 22a-f togs från kollagrets översta del 50-55 cm under markytan, och proven 22 g-h från kollagrets botten 53-59 cm under markytan. Provtagningspunkterna är markerade på kartan över eldstadens understa nivå.

Totalt har c. 483 g kol från eldstaden tillvaratagits.

Sammandrag

Sommarens utgrävning omfattade 10 m² samt kartering av eldstäder. Eftersom provschaktet på åkern var totalt fyndlöst, och området där eldstäder finns är omfattande, blev resultatet magert ur dateringssynpunkt. Eldstäderna tycks emellertid följa den gamla fornstrandlinjen på c. 30 m.ö.h. Den utgrävda eldstaden har likadan konstruktion som den, som grävdes år 1989.

På Borgbackens sluttning var marken inte orörd. Åtminstone inom det nu undersökta området har senare historiska händelser stört det förhistoriska lagret. De kvartsavslag, som hittades där kan höra till eldstäderna och den egentliga boplatsen. Det är dock möjligt, att boplatsområdet fortsätter mot nordväst upp på bergsluttningen.

Eftersom alla eldstäder tycks ligga på åkern eller längs diket mellan skogen och åkern, är de alla under hot att bli sönderrivna så småningom. Ifall alla konstruktioner når lika djupt som de två undersökta, blir det kanske kvar bara de understa delarna. Det är dock möjligt, att en stor del av det kulturlager som innehåller föremål, redan är borta (se Päivi Kankkunens rapport om fyndlager), vilket skulle kunna förklara fyndlösheten.

Boplatsen hör till fornminnesklass II.

LISTA ÖVER KARTOR

Grundkarta 2323 03 NEDERVETIL	1:20 000	A4
Översiktskarta	1:100	A3
Avvägningskarta, provschakt 515-51/222-225	1:50	A4
Nivåkartor:	1:25	A4
Provschakt 514/182-184, nivå 1 och 2		
Provschakt 515-51/222-225, nivå 1		
Provschakt 515-51/222-225, nivå 2		
Provschakt 515-51/222-225, nivå 3		
Provschakt 515-51/222-225, nivå 3		
Provschakt 515-51/222-225, nivå 4		
Provschakt 515-51/222-225, bottennivå		

LISTA ÖVER NEGATIV

- 82392-82395 Provschaktområdet från nordöst, panorama.
- 82396 Peter Björkfors och Berit Björklund gräver provschakt 514/176-178. Foto från nordöst.
- 82397 Provschakt under arbete. Foto från sydöst.
- 82398 Håkan Vikström och Markus Riska avtorvar provschakt. Foto från sydöst.
- 82399-82900 Provschakt 514/182-184 i nivå 1-10 cm. Foto från öster.
- 82401-82403 Flera eldstäder hittades på åkern. Foto från öster. Panorama med neg. nr 82404-82409.
- 82404-82406 Flera eldstäder hittades på åkern. Foto från nordöst. Panorama med neg. nr 82401-82404 och 82407-82409.
- 82407-82409 Flera eldstäder hittades på åkern. Foto från sydöst. Panorama med neg. nr 82401-82406.
- 82410 Provschakt 514/182-184 i nivå 2-20 cm. Foto från öster.
- 82411-82414 Borgbacken till vänster.
Foto från sydöst. Panorama med neg. nr 82415.
- 82415 Landskap mot Björkfors. Foto från sydväst.
Panorama med neg. nr 82411-82414.
- 82416-82418 Markus Riska och Berit Björklund gräver bort matjord från eldstad. Foto från söder.
- 82419 Berit Björklund, Markus Riska och Peter Björkfors.

- 82420 Erik Björklund, Håkan Vikström och Berit Björklund gräver eldstad i nivå 1. Foto från sydväst.
- 82421-82422 Borgbacken från sydöst. Foto från väg nr 747.
- 82423 Eldstad i nivå 1-10 cm. Foto från norr.
- 82424 Eldstad i nivå 2-20 cm. Foto från väster.
- 82425 Eldstad i nivå 2-20 cm. Foto från nordväst.
- 82426 Eldstad i nivå 2-20 cm. Närbild, ruta 515/244 från sydöst.
- 82427 Eldstad i närbild nivå 3-30 cm. Foto från söder.
- 82428 Eldstad i närbild, nivå 3-30 cm. Foto från söder.
- 82429 Eldstad i nivå 3-30 cm. Foto från väster.
- 82430 Eldstad i nivå 3-30 cm. Foto från norr.
- 82431 Eldstad i nivå 3-30 cm. Foto från sydöst.
- 82432 Eldstad i nivå 4-40 cm. Foto från väster.
- 82433 Eldstad i nivå 4-40 cm. Foto från norr.
- 82434-82435 Eldstad i närbild, nivå 4-40 cm. Ruta 515/244 från söder.
- 82436-82437 Eldstad i närbild, nivå 4-40 cm. Ruta 516/244 från väster.
- 82438 Eldstad i nivå 5-50 cm. Foto från norr.
- 82439 Eldstad i nivå 5-50 cm. Foto sydväst.

- 82440 Eldstad grävd till det tjocka kollagret under stenarna. Foto från väster.
- 82441 Samma som 82440 men bild tagen närmare.
- 82442 Eldstad grävd under det tjocka kollagret. Foto från nordväst.
- 82443 Samma som 82442. Foto från norr.
- 82444 Samma som 82442-82443. Foto Från väster.

DIAPOSITIV

Jeussen (Jöy^ussen), Borgbacken, Kronoby

P. Kontio 1990

- 21257 Borgbacken från sydöst. Fotograferad från väg nr 747 och privatväg till Björkfors.
- 21258 Provschaktområdet på Borgbacken från nordöst. I skogen bakom finns den s.k. "Tattargraven".
- 21259 Provschaktområdet från nordväst.
- 21260 Utgrävningsområdet från nordöst.
- 21261 Berit Björklund och Peter Björkfors gräver provschakt 514/176-178. Fotograferat från nordöst.
- 21262 Provschakt 514/182-184 nivå 1=10 cm från öster. Hälften av en eldstad med järnkniv och näver.
- 21263 Provschakt 514/182-184 med eldstad i nivå 2=20 cm, från öster.
- 21264 Eldstäder på åkern, markerade med linjekäppar. Foto från söder.
- 21265 På eldstäderna växte säden sämre än annanstans på åkern. Foto från nordöst.
- 21266 Erik Björklund, Håkan Vikström, Berit Björklund, Markus Riska och Peter Björkfors gräver bort åkerjord från eldstad. Foto från sydväst.
- 21267 Eldstad norrifrån i nivå 1=10 cm.
- 21268 Eldstad norrifrån i nivå 2=20 cm.
- 21269 Eldstad i närbild från söder. Ruta X515/Y224 i nivå 2=20 cm.

- 21270 Eldstad från väster i nivå 3=30 cm.
- 21271 Håkan Vikström förbereder rutor inför fotografering.
- 21272 Eldstad från sydväst i nivå 4=40 cm.
- 21273 Eldstad från norr i nivå 4=40 cm.
- 21274 Eldstad från väster i nivå 4=40 cm.
- 21275 Eldstad i närbild från öster i nivå 4=40 cm.
- 21276 Utgrävningsområdet på åkern från sydväst. John Finnäs, Berit Björklund och Markus Riska.
- 21277 Eldstad från norr i nivå 5=50 cm.
- 21278 Eldstad från väster i nivå 5=50 cm.
- 21279 Eldstad från öster, i närbild i nivå 5=50 cm.
- 21280 Eldstad från väster, grävd ända till det svarta, tjocka kollagret som fanns under stenarna.
- 21281 Eldstad från väster, grävd ända till det svarta, tjocka kollagret, som fanns under stenarna (bilden tagen närmare).
- 21282 Eldstad från väster, grävd under det tjocka kollagret som fanns under stenarna.

KRONOBY JEUSSEN BORGBACKEN

PÄIVI KONTIO 1990

TASOKARTTA

TASOT 1 JA 2

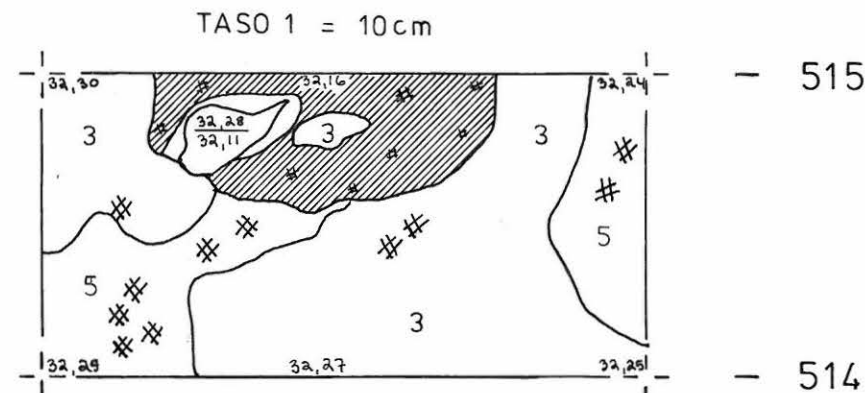
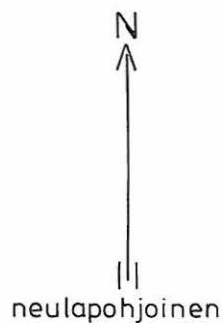
MK 1 : 25

1m

kp₁ = 32,52m m.py. kone₁ = 140

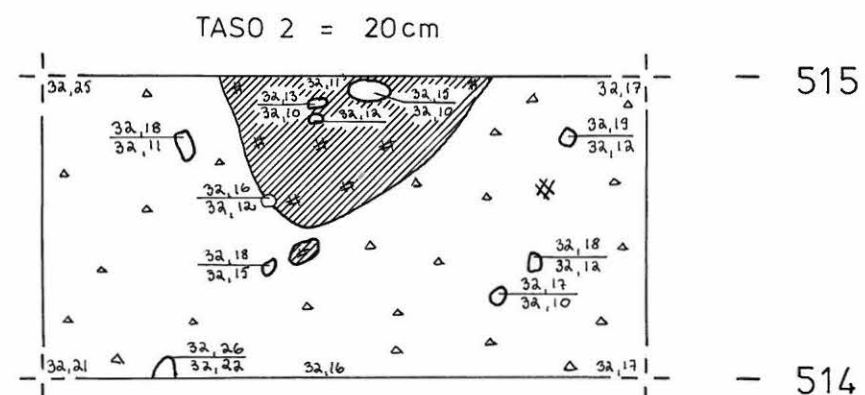
piirt. Håkan Vikström

Päivi Kontio

182

184

182

184

3 rikastunut maa

▨ likamaa

△ sora

5 vaalea hiekka

hiili

vaaitusluvut on muutettu
absoluuttisiksi korkeuksiksi

KRONOBY JEUSSEN BORGBACKEN

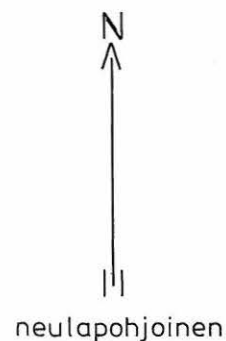
PÄIVI KONTIO 1990

TASOKARTTA

TASO 2 = 20 cm

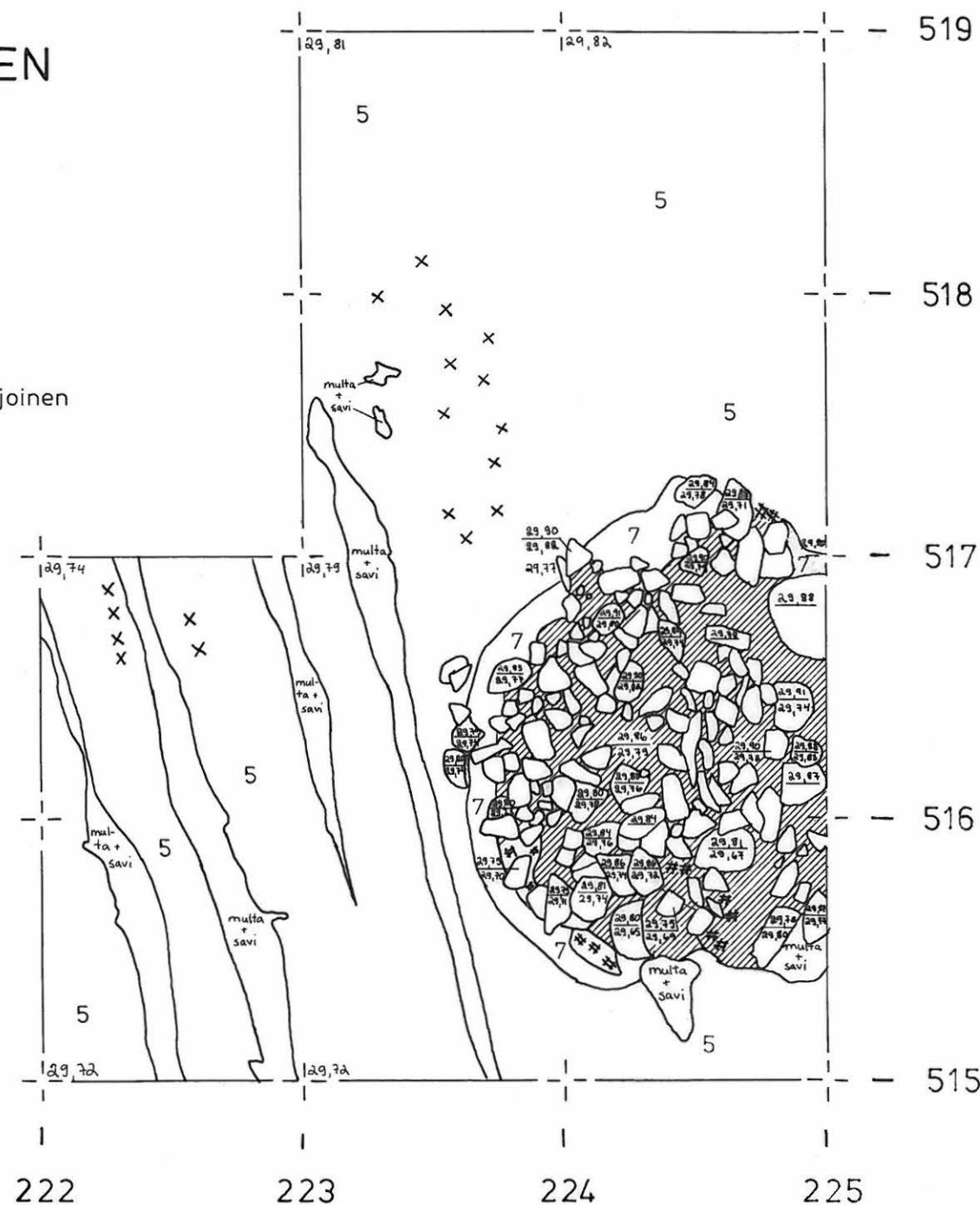
kp₂ = 31,18 m m.py. kone₂ = 090

piirt. Päivi Kontio

MK 1 : 25 1m

- likamaa
- 5 vaalea puhdas hiekka
- 7 punertava palanut hiekka
- x rautapitoinen maa
- * hiili

vaaitusluvut on muutettu
absoluuttisiksi korkeuksiksi

KRONOBY JEUSSEN BORGBACKEN

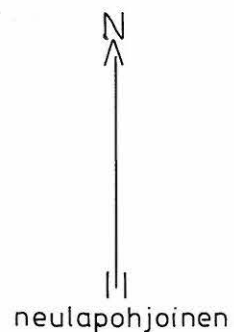
PÄIVI KONTIO 1990

TASOKARTTA

TASO 4 = 40 cm

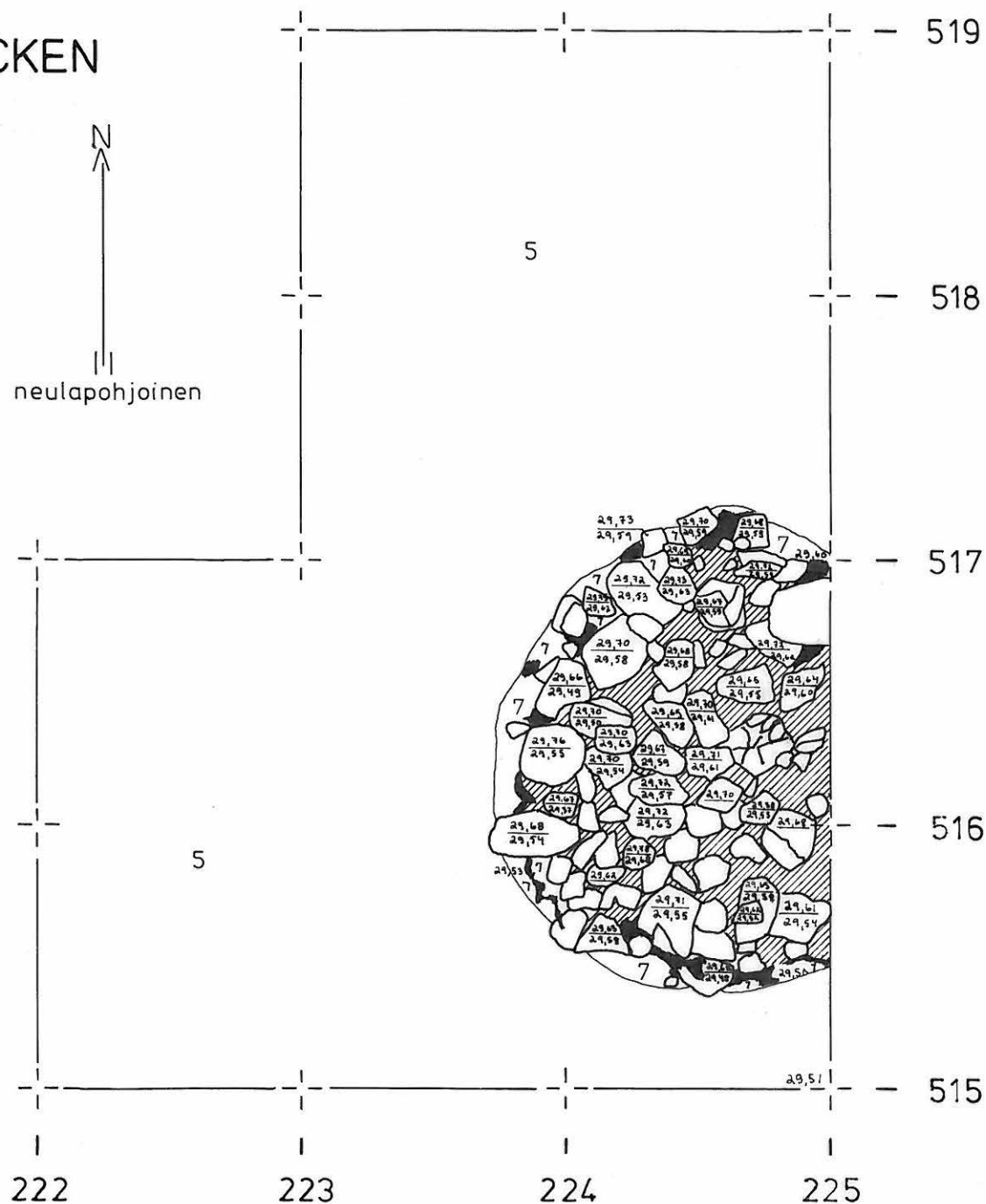
MK 1 : 25 1mkp₂ = 31,18 m m.p.y. kone₂ = 090

piirt. Päivi Kontio

- likamaa
- 5 vaalea puhdas hiekka
- 7 punertava palanut hiekka
- hiili

vaaitusluvut on muutettu
absoluuttisiksi korkeuksiksi

KRONOBY JEUSSEN BORGBACKEN

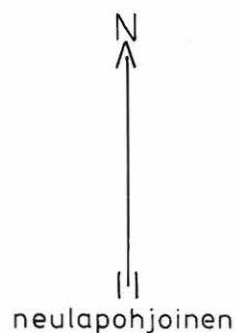
PÄIVI KONTIO 1990

TASOKARTTA

POHJA

MK 1 : 25 1mkp₂ = 31,18m m.py. kone₂ = 090

piirt. Päivi Kontio

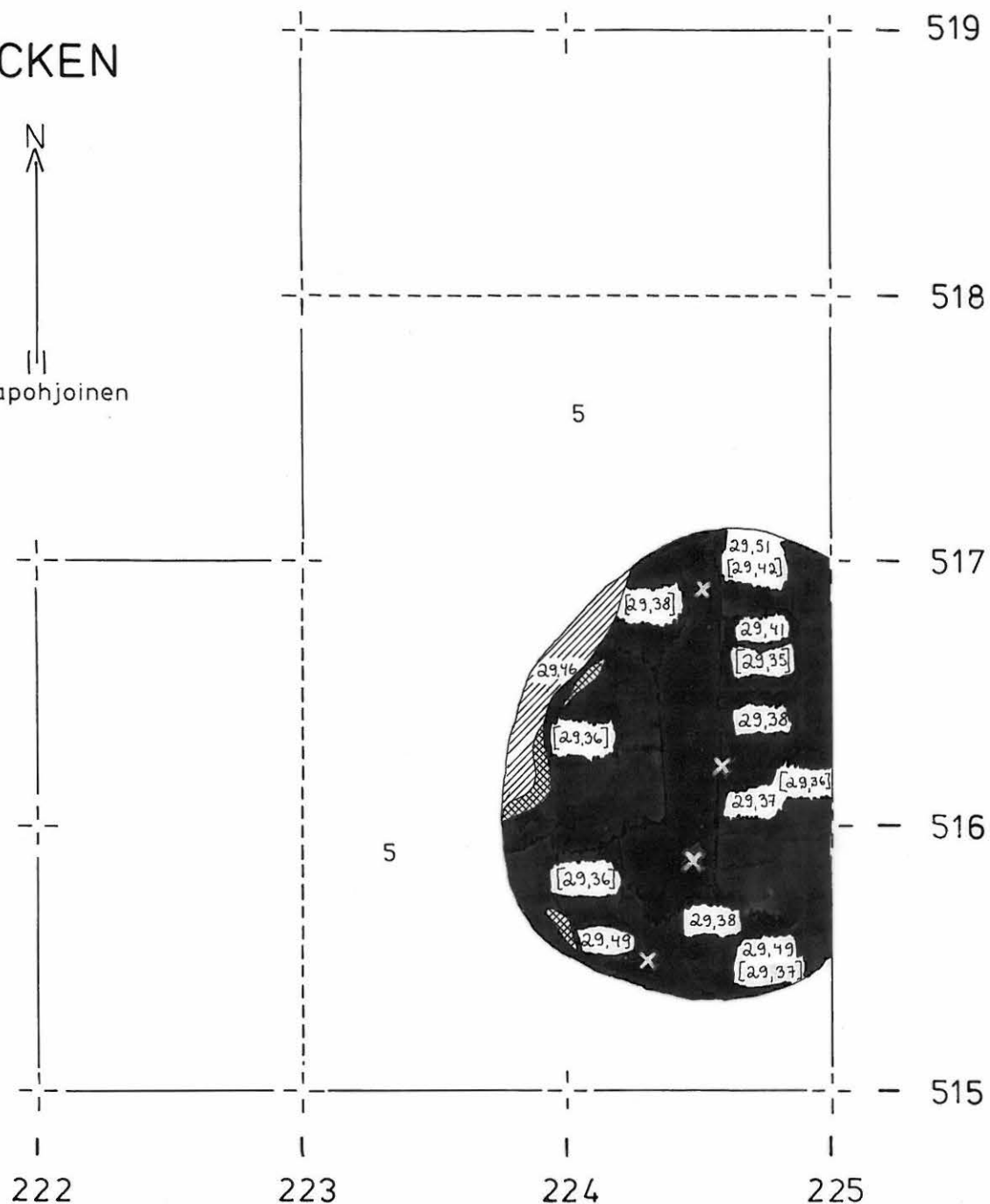

- likamaa
- tumma likamaa
- hiili
- 5 puhdas vaalea hiekka

vaaitusluvut on muutettu
absoluuttisiksi korkeuksiksi

29,39 hiilikerroksen yläpinta

[29,43] pohjaluku

 hiilinäyte

KRONOBY BORGBACKEN 1990

Bild 1

F 82395

F 82392

F 82393

F 82394

Borgbacken och provschaktområdet från nordväst

KRONOBY BORGBACKEN 1990

Bild 2

F 82 398

Håkan Vikström och Markus Riska
i arborvningsarbete. Provschakt-
området från sydöst.

Bild 3

F 82 396

Berit Björklund och Peter Björkfors
gräver provschakt 514/176-178.
Foto från nordöst.

KRONOBY BORGBACKEN 1990

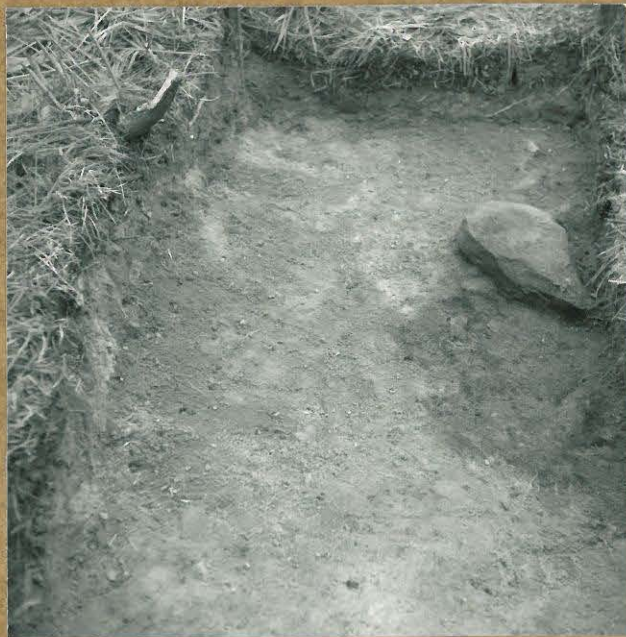
Bild 4

F 82 410

Provschakt 514/182-184 i
nivå 2 = 20 cm. Foto från öster.

Bild 5

F 82 400

Provschakt 514/182-184 i nivå
1 = 10 cm. Bredvid eldstaden
hittades en järnkniv samt näver.

KRONOBY BORGBACKEN 1990

Bild 6

F 82 414

F 82 413

F 82 415

Utgrävningsområdet på åkern. Stora eldstäden är markerade med linjeköppar.
Foto från söder.

KRONOBY BORGBACKEN 1990

Bild 7

F 82 416

Markus Riska och Berit Björklund
gräver bort åkerjord från eldsbad.
Foto från söder.

Bild 8

F 82 420

Erik Björklund, Hikan Vikström och
Berit Björklund gräver eldsbad i
lager 1. Foto från sydväst.

KRONOBY BORGBACKEN 1990

Bild 9

F 82 423

Eldstad i nivå 1 = c. 10 cm.
Foto från norr.

Bild 10

F 82 425

Eldstad i nivå 2 = c. 20 cm.
Foto från norr.

Bild 11

F 82 426

Eldstad i närbild från söder.
Ruta 515/224 i nivå 2 = c. 20 cm.

Bild 12

F 82 429

Eldstad i nivå 3 = c. 30 cm.
Foto från väster.

KRONOBY BORGBACKEN 1990

Bild 13

F 82430

Eldstad i nivå 3 = c. 30 cm.
Foto från norr.

Bild 14

F 82432

Eldstad i nivå 4 = c. 40 cm.
Foto från sydväst.

Bild 15

F 82433

Eldstad i nivå 4 = c. 40 cm.
Foto från norr.

Bild 16

F 82434

Eldstad i närbild i nivå 4 = c. 40 cm.
Ruta 575/224 från söder.

KRONOBY BORGBACKEN 1990

Bild 17

F 82439

Eldstad i nivå 5 = c. 50 cm.
Foto från sydväst.

Bild 18

F 82442

Eldstad grävd till det tjocka
kollagret under stenarna.
Foto från väster.

Bild 19

F 82448

Eldstad grävd under det tjocka
kollagret under stenarna.
Foto från väster.

Kronoby 5.11.1989

Till Päivi Kankkunen

Som det var tal om så var jag med då Märten Krokfors (Sunes son) schaktade ner kanterna på sandgropen vid Burgbäcken. Jag antecknade då och fotograferade.

Det som kom fram var följande (En del hade kommit fram då de hade en plöjt):

3 st kokgropar (På skissen nr. 3, 5 och 7)

1 diket mot skogen resterna av en liknande (nr. 2)

Jag hittade litet lerklining vid nr. 5

Nära nr. 3. hittade jag en slät sten.

Det här var den 27.7. En vecka senare var jag dit igen och tittade. De hade då putsat dikeskanten mot skogen. I kanten fanns flera bitar lerklining. Om du vill att jag ska sända dem så var snäll och meddela mig.

Fotografierna fönni behålla.

Hjärtliga hälsningar

Bent Björklund

P.S. Fredrik undrar hur det blir med hans sten.

D.S.

Förklaring:

I. Kanten mot skogen

II. Åker som ägs av Sune Krokfors

① = Den stubbe från vilken avvägningen skedde vid utgrävningen i juli 1989.

② = Den utgrävda kokgropan

③ = Brända stenar i diket vid I. Sot och kol syns + färgning.

Från ① I till ③ ca 9 m.

④ = Många brända stenar + färgning ca 2,5 m i diameter. ④ är på lägre nivå än de andra kända kokgropanna, från AI längs skogskanten ca 25 m och sedan ca 20 m mot öster.

Vid ② är diket ca 70-80 cm djupt varför mycket av stensättningen enligt Sune Krokfors (och tidigare enligt Filip Krokfors) kommit bort vid dikningen.

⑤ När Märten Krokfors körde med schaktbladet kom här först fram några stenar och mörkare färgning. Litet lerklining hittades. Så kom det fram kol och brända stenar och färgning. Slutligen syntes en alldeles tydlig oval ring 2,7 x 3,3 m mycket lik den utgrävda kokgropan.

⑦ Här syns kol och färgning och några små stenar.

Skiss över åkern vid Borgbackliden

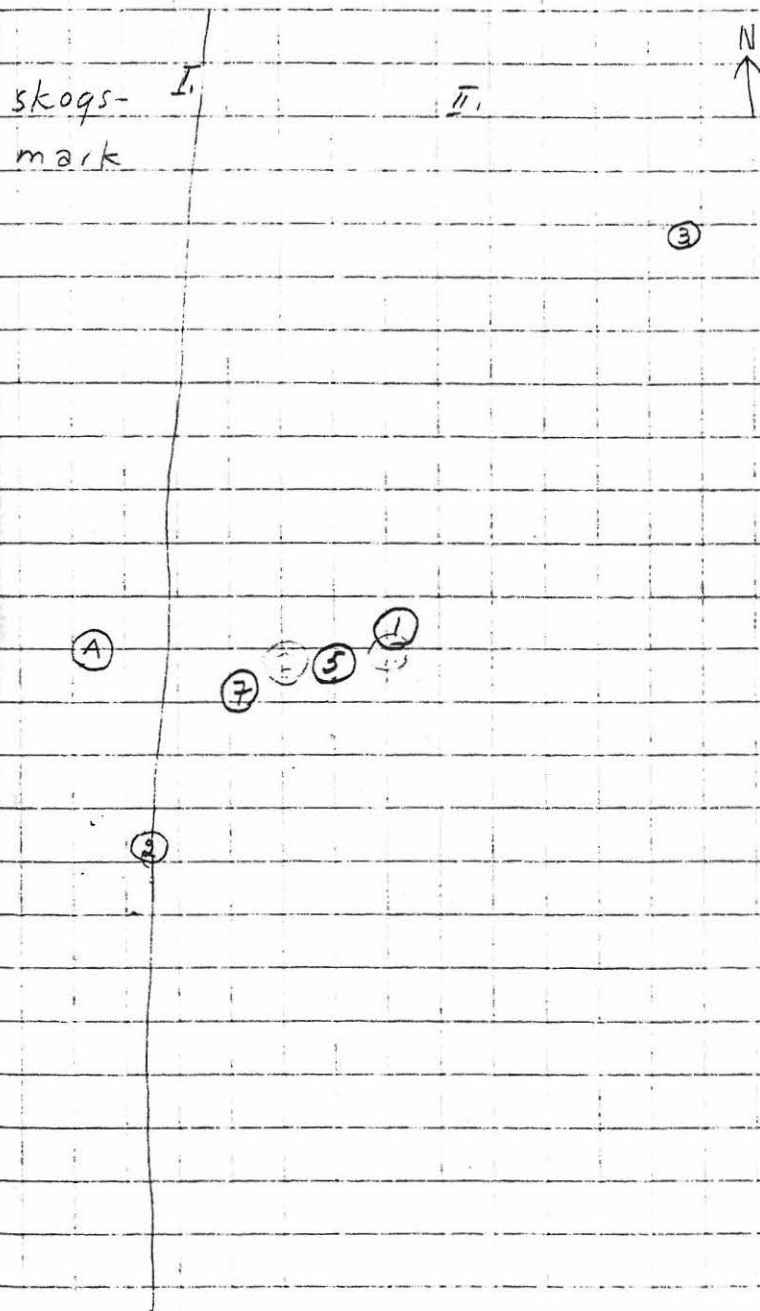

Bild 1

Kokgrop nr. 3

Bild 2

Kokgrop nr. 2 (i diket).

Bild 3

Kokgrup nr. 5

Bild 4

Kokgrup nr. 5

Bild 5

Kokgrop nr. 7

Bild 6

Kokgrop nr. 7